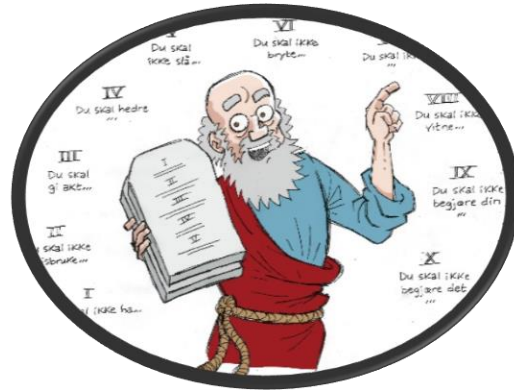

Samling 3, Økt 1

BIBELEN:

Skapelsen, Syndefallet,
Arvesynden og De 10 Bud

Kan dere de 10 bud?

Kanskje dere kan sette dere sammen i grupper og skrive ned det dere husker av budene, og så snakke sammen om hva budene dere har kommet frem til/husker betyr. Etterpå kan dere – sammen med kateketen deres – dele det dere har kommet frem til med hverandre. Budene finnes på et eget ark (i tilleggsdokumentene for samlingen) og i PowerPointen.

Hvor kom de 10 bud fra?

Finn frem til historien om de 10 bud (2 Mos 19 og 20) i egen Bibel, eller bruk Bibeltidslinjen ([Bibelselskapet | De ti bud](#)) og/eller Nettbibelen ([Bibelselskapet | Nettbibelen](#))

Spørsmål: Lenge før Moses fikk de 10 bud, ble verden til. Hva vet dere om skapelsen og om syndefallet?

Det er faktisk en sammenheng mellom det Bibelen forteller om at mennesket ikke kunne være sammen med Gud i Paradisets hage og så disse 10 budene. Hvordan dette henger sammen kommer vi tilbake til. Først må dere ta en titt på de tre helt første kapitlene i Bibelen: 1 Mosebok kap. 1, 2 og 3 (1 Mos, 1, 2, 3). Her kan du lese om hvordan verden ble til, at menneskene ble skapt, men også at de ble lokket til å motsi Gud, og dermed endte opp med å bli kastet ut av Paradiset (Edens hage).

Bruk gjerne egne bibler, eller les digitalt fra Nettbibelen ([Bibelselskapet | Nettbibelen](#)). Det kan være fint å få en oversikt ved å bruke Bibeltidslinjen ([Bibelselskapet | Skapelsen](#)).

Spørsmål om syndefallet (og skapelsen)

Det kan være fint å sitte i grupper å diskutere disse spørsmålene. Det er lurt hvis alle gruppene skriver ned de svarene de kommer frem til. Når alle er ferdige, kan dere dele det dere har kommet frem til plenum.

- 1) Da Gud skapte verden, hva slags plass eller rolle ga han mennesket i sitt skaperverk?
- 2) Hva sa Gud om hvordan han skapte mennesket (hvordan skulle mennesket se ut)?

- 3) Når dere leser om alt det Gud skapte, kan dere komme på noe Gud ikke skapte (da snakker vi ikke om menneskeskapte/lagde ting, selvfølgelig, men om alt det som finnes i naturen)?
- 4) Hvorfor ville ikke Gud at mennesket skulle spise av treet som sto midt i Edens hage?
- 5) Hva fortalte slangen Eva om frukten (hva kom til å skje hvis hun spiste av den)?
- 6) Hva oppdaget/opplevde Adam og Eva da de begge hadde spist av frukten fra kunnskapens tre?
- 7) Hvilke konsekvenser fikk alt dette både for Adam og Eva, men også for slangen (hva sa Gud)?
- 8) Hvorfor tror dere Gud måtte sende Adam og Eva ut av Edens hage?
- 9) Hva skulle Adam og Eva gjøre utenfor Edens hage, og hva skjedde med denne hagen etter at de måtte forlate den?

Kateketen deres kan nok alle disse svarene, men for sikkerhet skyld finnes de på kateketens egne ressursider på slutten av denne økta (markert «KATEKETRESSURS») og i PowerPointen som ligger i nettressursene.

Før dere går videre ...

Les om «Stillehavsparadiset» og «Naturmenneske» fra side 25 og side 26 i YOUCAT Konfirmant. Kanskje leser alle hver for seg, eller dere leser høyt sammen. Nedenfor her finner dere noen spørsmål som kan være fint å ta i plenum etter at dere har lest dette:

Hva er problemet med «Stillehavsparadiset»?

Etter å ha lest begge tekstene: Hvorfor tror dere kapittel 3 i YOUCAT Konfirmant heter «Hvorfor er verden skadet?»?

Forslag til svar finnes i kateketens egne ressursider på slutten av denne økta (markert «KATEKETRESSURS») og i PowerPointen som ligger i nettressursene.

Filmen «The Giver» handler om et perfekt samfunn der alle er glade og ingen begår kriminelle handlinger. Hvis dere ønsker det, kan dere bruke tid på å fordype dere litt i denne filmen nå før dere går videre (med å finne sammenhengen mellom syndefallet og de 10 bud). Det finnes et eget dokument (Samling 3, Økt 3, Punkt 4 og 5) med oppgaver og informasjon som også knytter filmen til tema dere nå holder på med.

Hvis dere ikke ser og snakker om «The Giver» kan dere gå rett videre nedenfor.

Arvesynden og den store sammenhengen

Hva tenker dere om følgende? Diskuter dette i plenum eller i grupper (Hvis grupper: Del etterpå.):

Er verden hovedsakelig god eller dårlig?

Er det riktig at andre tar valg på vegne av deg, som f.eks. hvilke klær du skal ha på, hva slags musikk du skal lytte til, hvordan du skal snakke, hva du skal gjøre på og med fritiden din, hva du skal bli/studere, osv.?

Arvesynden og den store sammenhengen

Les Paulus sitt brev til romerne, kapittel 5 vers 12 – 21 (Rom 5,12-21: [Bibelselskapet](#) | [Nettbibelen](#)).

Her får vi vite at alle mennesker har dette med synd boende i seg på grunn av det valget Adam (og Eva) gjorde da de var i Paradiset (Edens hage). Så får vi også vite at Jesus kan redde oss ut av denne onde sirkelen vi mennesker er i. Tror vi på Jesus, og velger å følge han, da vil vi bli kvitt våre synder og vi vil få evig liv med Gud etter vår jordiske død.

Dette er ikke helt enkelt å forstå, spesielt ikke for oss som lever i Norge der de fleste har mer enn nok av ressurser og muligheter. Det betyr likevel ikke at vi ikke kan oppleve vanskeligheter. Noen har kanskje opplevd å bo i et hjem der det er problemer, noen har opplevd mobbing, noen har opplevd å ikke strekke til enten fordi det er noe fysisk ved kroppen vår som gjør at vi ikke får ting til, eller fordi det er ting vi ikke forstår/skjønner. Mange av dere unge har også opplevd død. Noen har opplevd at eldre mennesker man er glad i dør. Det kan være en naturlig død, men likevel kan det være vondt. Andre av dere kan ha opplevd at noen brått har blitt revet bort fra livene våre, enten på grunn av ulykker eller alvorlige sykdommer. Dette er selvfølgelig ikke lett. Noen av har opplevd økonomiske vanskeligheter; at familiene deres rett og slett ikke har så mye penger. Da kan det være vanskelig å leve et normalt liv et rikt land som Norge. Så kan noen av dere ha opplevd å flykte fra krig og katastrofer før dere kom til Norge.

Så er det slik at de fleste av oss har opplevd at vi har valgt å gjøre ting vi vet ikke er riktig. Vi vet vi har brutt noen regler, enten store eller små regler, eller kanskje begge deler. Kanskje har du baksnakket noen, kanskje har du ikke gjort det dine foresatte ønsker du skulle gjøre hele tiden, kanskje har du stjålet noe, kanskje har du rett og slett ikke vært snill med andre. Alt dette gjør ikke bare andre vondt, men det gjør også oss selv vondt, fordi vi vet at vi ikke skulle ha gjort dette. Vi vet at det var feil. Vi vet at det vi har gjort har såret eller kanskje skadet andre. Da går vi kanskje og bærer på dette inni oss. Det kan gjøre våre liv vanskelige.

Det er å være menneske kan ha mange negative sider. Da er det utrolig fint å vite at det finnes et sted, eller en verden, der alt vondt og ondt ikke eksisterer. Det den verden mennesket var i før syndefallet; før Eva og Adam tok en bit av frukten fra kunnskapens tre. Gud vil være sammen med oss, men for å få til dette må vi velge å tro på Jesus og å lytte til det han sier til oss. Vi kan lese masse om dette i Bibelen, men vi kan også oppleve at Gud (og Jesus) snakker til oss når vi ber. Bønn er rett og slett en kommunikasjon med Gud. Vi søker Gud. Han lytter. Det er ikke alltid vi forstår hva han sier, men vi må aldri slutte å søke Gud og å kommunisere med (be til) han.

En liten time-out

Så langt har det ikke blitt sagt noe om sammenhengen mellom syndefallet og de 10 bud ☹️

Men, nå kommer det 😊 (neste side)

Arvesynden og den store sammenhengen

Den gamle og den nye pakt: Guds plan for å redde menneskene

Den gang Moses fikk de 10 bud, hadde det gått lang, lang tid siden syndefallet. Ta bare en titt på [Bibelselskapet | Tidslinjen](#) så ser dere alle de tingene som har skjedd i mellomtiden.

Gud passet likevel på menneskene, og spesielt på Israelsfolket, som det står var Guds folk.* Men selv Guds folk greide på ingen måte å holde seg syndfrie. Gud hadde hjulpet folket så mye og gitt dem mange muligheter til å tro på Ham. Likevel var det mye synd i verden, og folket vendte ofte Gud ryggen og gjorde valg som førte folket enda lenger vekk fra Gud.

Gud ville derfor inngå en pakt (en slags *deal*) med menneskene. Han ville hjelpe menneskene ved å gi dem noen retningslinjer. Han gir derfor Moses disse 10 reglene (budene) der det står både hvordan menneskene skal forholde seg til ham selv (Gud), og hvordan menneskene skal forholde seg til hverandre. Disse budene er så solide og tidløse, at hadde vi levd etter disse til punkt og prikke i dag, ville faktisk ikke hatt det så ille her på jorda. Vi ville kanskje ikke unngått sykdom og ulykker, men vi ville unngått fiendskap og ondskap.

Menneskene greide likevel ikke følge disse budene hele tiden. Guds endelige plan for menneskene blir dermed at han selv kommer ned til jorden i form av et menneske. Han lar seg føde av en jordisk kvinne. Og for at vi lettere skal forstå dette, kaller han seg derfor for Guds Sønn. Det er selvfølgelig Jesus vi snakker om.

Budene som Moses fikk på stentavlene, blir omtalt som Den gamle pakt. Denne pakten, eller avtalen, mellom Gud og menneskene greide ikke menneskene å holde så godt. Noen ikke i det hele tatt, mens andre bare sånn delvis. Dette var ikke godt nok. Skulle menneskene vende tilbake til Gud etter sin jordiske død, da måtte de være rene i sjel og sinn, som man ofte sier. Det betyr at vi måtte forstå, og også angre på de tingene vi hadde gjort som var galt og feil. Helst måtte vi også gjøre vårt beste slik at vi unngikk alle disse syndene.

Da Jesus kom og begynte å undervise og samle folk rundt seg, var han tydelig at budene var like viktige som før. Han sa også at det var ett bud som overgikk alt. Det er det doble kjærlighetsbudet. Jesus delte disse opp og kalte disse for «de to store bud» (Matt 22,37-40: [Bibelselskapet | Nettbibelen](#)). Sammen lyder de slik: *«Du skal Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din forstand. Du skal elske din neste som deg selv.»*

Jesus blir kalt for Den nye pakt. Når/hvis vi velger å følge Jesus og å lytte til han, vil det innebære at vi også forstår at vi må følge dette doble kjærlighetsbudet og alt som står i de 10 bud. Det betyr ikke at vi alltid får det til, men vi vet da at Jesus har banet vei for oss gjennom døden. Han vant over døden da han oppsto. Å følge han betyr at vi også seirer over den synden og den jordiske døden og kommer til(bake) Gud til slutt.

Til avslutning

Les sammen **den andre Trosartikkel**, og tenke igjennom hva det faktisk er vi sier vi tror på om Jesus. Hele trosbekjennelsen finnes under ressursene i Samling 1.